

MEMORANDUM GEZOND EN ETHISCH SPORTEN

onze 10 pijlers voor een veilige en
verantwoorde sportomgeving

Centrum Ethiek
in de Sport

Gezond
Sporten

DE KRACHTEN GEBUNDELD

Aandacht voor gezond en ethisch sporten is van cruciaal belang binnen ons sportlandschap. Elke sporter heeft het recht te kunnen sporten en bewegen in een **verantwoorde en veilige sportomgeving**. Twee door de Vlaamse overheid gesubsidieerde organisaties zetten zich reeds jaren in om de sportsector hierin te ondersteunen.

Het **Centrum Ethiek in de Sport** heeft als missie het informeren, stimuleren en ondersteunen van de Vlaamse sportsector betreffende ethische thema's in de sport.

Gezond Sporten verenigt als kenniscentrum professionals om expertise uit te wisselen en zo samen elke sporter te informeren en te stimuleren tot een gezonde en verantwoorde sportbeoefening.

Twee organisaties, hetzelfde streefdoel

Daarom willen beide organisaties de handen in elkaar slaan. Door de krachten te bundelen kunnen we de sportsector nog beter ondersteunen in hun **uitdagingen op vlak van ethiek en gezondheid**. In dit memorandum schuiven we dan ook voor het eerst in één adem een aantal speerpunten naar voor.

We kijken uit naar **open dialoog met de politiek** om samen deze uitdagingen aan te gaan!

Piet Meneve, voorzitter
Centrum Ethiek in de Sport

Frank Pauwels, voorzitter
Gezond Sporten

1

Basissubsidie voor sportfederaties voor de thema's gezond en ethisch sporten

Prioriteit: Voorzie een basissubsidiëring voor elke sportfederatie om actiever rond gezond en ethisch sporten te werken.

Door het tekort aan mankracht kunnen (kleine) sportfederaties vaak niet ten volle inzetten op de thema's gezond en ethisch sporten.

Concreet **voorbeeld:** de Aanspreekpersonen Integriteit (API's) moeten meldingen en cases in se altijd prioritair behandelen. Dat verdient de volle aandacht, tijd en ruimte en vraagt specifieke competenties. In de praktijk komt de rol van API binnen een sportfederatie vaak bovenop het uitvoeren van een reguliere job.

Een tweede concreet **voorbeeld:** sportfederaties zijn verplicht om minstens 1 arts duurzaam te betrekken bij het gezond sporten-beleid. Door een gebrek aan werkingsmiddelen voor deze opdracht blijft het vaak bij een naam op papier en is er weinig concrete invulling, zoals sportmedische geschiktheid, leeftijdsgrenzen, blessurepreventie, enz.

2

Beleidsfocus gezond en ethisch sporten op gemeentelijk niveau

Prioriteit: Stimuleer een actieplan gezond en ethisch sporten op gemeentelijk niveau.

Binnen de georganiseerde sportsector zijn al veel stappen gezet, denk maar aan het integriteitsbeleid van de sportfederaties. Op gemeentelijk niveau is een **structureel beleid** op het vlak van gezond en ethisch sporten echter nog heel vaak onvoldoende uitgebouwd.

En dat terwijl de lokale besturen ondersteuning bieden aan heel wat sportclubs en andere sportorganisaties. Ook de ongebonden sporters zijn een doelgroep waar de gemeente een impact op heeft.

3

Leerlijn gezond en ethisch sporten in alle trainersopleidingen

Prioriteit: Zet in op een leerlijn gezond en ethisch sporten doorheen alle bestaande trainersopleidingen, van Start 2 Coach tot trainer A. Betrek ons als beleidspartner in dit verhaal.

De trainer heeft een cruciale rol in het creëren van een veilige, verantwoorde en plezierige sportomgeving. Als **centrale figuur** tussen de sporters moet iedere trainer doordrongen zijn van het belang van fysieke, mentale en seksuele integriteit binnen zijn job als coach.

Mensen opleiden tot kwalitatieve trainers gaat daarom ook veel verder dan louter aan de slag gaan met sporttechnische aspecten. Geef hen inzichten in grensoverschrijdend gedrag, basisprincipes van blessurepreventie, mentale en welzijnsaspecten, inclusief sporten, en veel meer.

4

Meer onderzoek naar gezond en ethisch sporten

Prioriteit: Zet de nodige middelen in voor verder onderzoek naar de uitdagingen en behoeften van onze Vlaamse sportsector.

Letsels zijn één van de voornaamste redenen om te stoppen met fysieke activiteit (FA) en toont bij kinderen in de lagere school aan dat daardoor de fysieke fitheid met 17-18% vermindert. **Grootschalig onderzoek** leerde ons dat 17% van de Vlaamse sporters als minderjarige te maken krijgt met seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport.

Cijfers die wakker schudden en om actie vragen. Zo'n onderzoeksresultaten vormen een stevig fundament om aan de slag te gaan en de vertaalslag te maken naar **concrete tools en vormingen** voor de ganse sportsector. Meer onderzoek is nodig om stappen vooruit te zetten in een gezond en ethisch sporten-beleid.

5

Samenwerking tussen de beleidsdomeinen Sport en Volksgezondheid

Prioriteit: Zet veilig en verantwoord sporten en bewegen maximaal in binnen de gezondheidszorg. Zorg door meer samenwerking met de sportsector voor een integrale aanpak over de sectoren heen.

Sedentair gedrag in onze maatschappij veroorzaakt gezondheidsproblemen en ook een lagere levensverwachting. Het kan niet genoeg benadrukt worden hoe belangrijk levenslang sporten en bewegen is. Het is een investering in je fysieke én mentale gezondheid.

Binnen de gezondheidszorg is er groeiende aandacht voor sport en bewegen. Maar er is tot op vandaag nog geen integrale aanpak. **Grondig overleg en meer structurele samenwerking** tussen de beide beleidsdomeinen kan hier verandering in brengen.

6

Een aanspreekpersoon integriteit (API) in elke sportclub

Prioriteit: Zet in op het installeren van aanspreekpersonen integriteit in elke sportclub met een jeugdwerking. Verplicht een opleiding voor iedere startende API op clubniveau.

Melden van grensoverschrijdend gedrag is de voorbije jaren enorm gestimuleerd in de sportsector. Op het niveau van de sportfederaties is er overal een aanspreekpersoon integriteit geïnstalleerd. Maar elk sportend kind zou ook op het niveau van de sportclub moeten terechtkunnen bij een luisterend oor. Iemand die de situatie in kaart brengt, helpt en waar nodig doorverwijst. We blijven dus ook maximaal stimuleren dat er **aanspreekpersonen integriteit komen op clubniveau**.

Een melder van grensoverschrijdend gedrag voelt verlichting wanneer de API op een goede manier omgaat met de melding. Het **opleiden van API's** is dan ook een cruciaal element in het verder versterken van het integriteitsbeleid in onze sportclubs.

7

Een blessurepreventiebeleid voor de gebonden en ongebonden sporter

Prioriteit: Stimuleer op ieder niveau (sportfederaties, sportclubs en lokale overheden) de implementatie van een blessurepreventiebeleid, dat voelbaar is tot op het niveau van de individuele sporter.

Sporten en bewegen is ontegensprekelijk goed voor lichaam en geest, toch bestaat er steeds het risico om een blessure op te lopen. **Sportblessures** zijn een belangrijke oorzaak van **drop-out**.

Er is heel wat internationaal en Vlaams wetenschappelijk onderzoek verricht rond het thema blessurepreventie. We maakten de vertaalslag naar concrete tools, fact sheets, aanbevelingen en informatiebrochures voor de gebonden en ongebonden sporters. Laten we dan ook verder werk maken van sensibilisatie en implementatie van een blessurepreventiebeleid naar de volledige sportsector.

8

Bemiddeling en herstelgesprekken binnen de sport

Prioriteit: Geef het mandaat aan 1 of meerdere organisaties, zodat zij de rol van neutrale bemiddelaar kunnen opnemen.

De sportsector heeft de afgelopen jaren ingezet op een sterk integriteitsbeleid: preventief en reactief, om voor iedereen een veilige sportomgeving te garanderen.

Maar 1 puzzelstuk in het verhaal ontbreekt: er is momenteel geen enkele organisatie in de sportsector actief die **bemiddeling en herstelgesprekken** op zich neemt. Een hevig incident laat diepe sporen na. Om de afstand tussen de partijen opnieuw te overbruggen, is een weloverwogen aanpak belangrijk. Sportfederaties en sportclubs kunnen hierin ondersteuning gebruiken.

9

Beleid voor gender- en seksediverse personen in de sport

Prioriteit: Organiseer begeleidingstrajecten voor sportfederaties om hun beleid rond gender- en seksediverse personen vorm te geven.

Sport werd altijd binair opgedeeld. Mannen nemen deel bij de mannen. Vrouwen nemen deel bij de vrouwen. De realiteit is echter anders. Hoeveel inspanningen er ook gebeuren om de sport zo inclusief mogelijk te maken, vanaf een zeker niveau botst **inclusie** met **fair play**.

Sportfederaties worstelen met hun beleid rond gender- en seksediverse personen en hunkeren naar **richtlijnen** om duidelijkheid te bieden aan hun sportende leden.

10 Meer aandacht voor mentaal welzijn in de sport

Prioriteit: Zet vol in op mentaal welzijn in de sport. Ondersteun initiatieven die het mentaal welzijn bij sporters bevorderen en beschermen via projectsubsidies of structurele ondersteuning.

Sport en bewegen heeft onmiskenbaar een positieve impact op het mentaal welbevinden, zowel op preventief als op curatief vlak. Vooral bij jeugdige sporters is er al groeiende aandacht voor het **mentaal welzijn**.

Maar wanneer hulp zoeken nodig is, moeten sporters zich voldoende gesteund voelen. Nog méér **bewustwording** creëren rond mentale gezondheid in de sportsector is daarom belangrijk. Tegelijk moet ook het stigma rond psychische problemen verdwijnen.

CONTACTGEGEVENS

Centrum Ethiek in de Sport

Evy Van Coppenolle - coördinator
evy@ethischsporten.be
www.ethischsporten.be

Gezond Sporten

Joke De Prest - coördinator partnerships
joke@gezondsporten.be
www.gezondsporten.be

Centrum Ethiek
in de Sport

Gezond
Sporten